

DE SOUVEREINE GILDE VAN DE BOOGSCHUTTERS OF DE SINT-SEBASTIAANS GilDE.

Het juiste jaartal van de stichting van de St.-Sebastiaansgilde is onbekend; het Privilegieboek van de gilde bevat de statuten verleend door Lodewijk van Male, maar dan bestond de gilde reeds een hele tijd. De gilde had haar kapel in de St.-Janskerk (1).

De gilde werd bestuurd door een deken, een koning, acht provisors, een griffier en een baljuw. De deken werd verkozen op de dag van St.-Sebastiaan door de provisors. Dezen werden gekozen uit de verschillende parochies van de stad. "Twee sullen wonen in de Sente Jansprochie, twee in Sente Michiels prochie, in Sente Marien prochie een proviserere, in Sente Nicolaus prochie, een in Sente Jacobs prochie een ende de VIII° proviserere in shelichs Kerst prochie". De griffier werd aangeduid door de deken, de baljuw door de koning. Om lid te worden van de gilde moest men zijn "van goeder fame ende van goeder name". Bij de aanneming moest een inkomgeld betaald worden, tevens moest men een doodsschuld ondertekenen.

Rond 1423 kocht de gilde een woning met tuin "buter Coepoorte ab de groenehoeve". De gilde maakte deel uit van het Gentse leger; in de 15e eeuw nam de gilde ook deel aan wedstrijden in andere steden.

Boogschutters van het Sint-Sebastiaansgild. (Album du Cortège des Comtes de Flandre. Dessinés par Félix De Vigne)

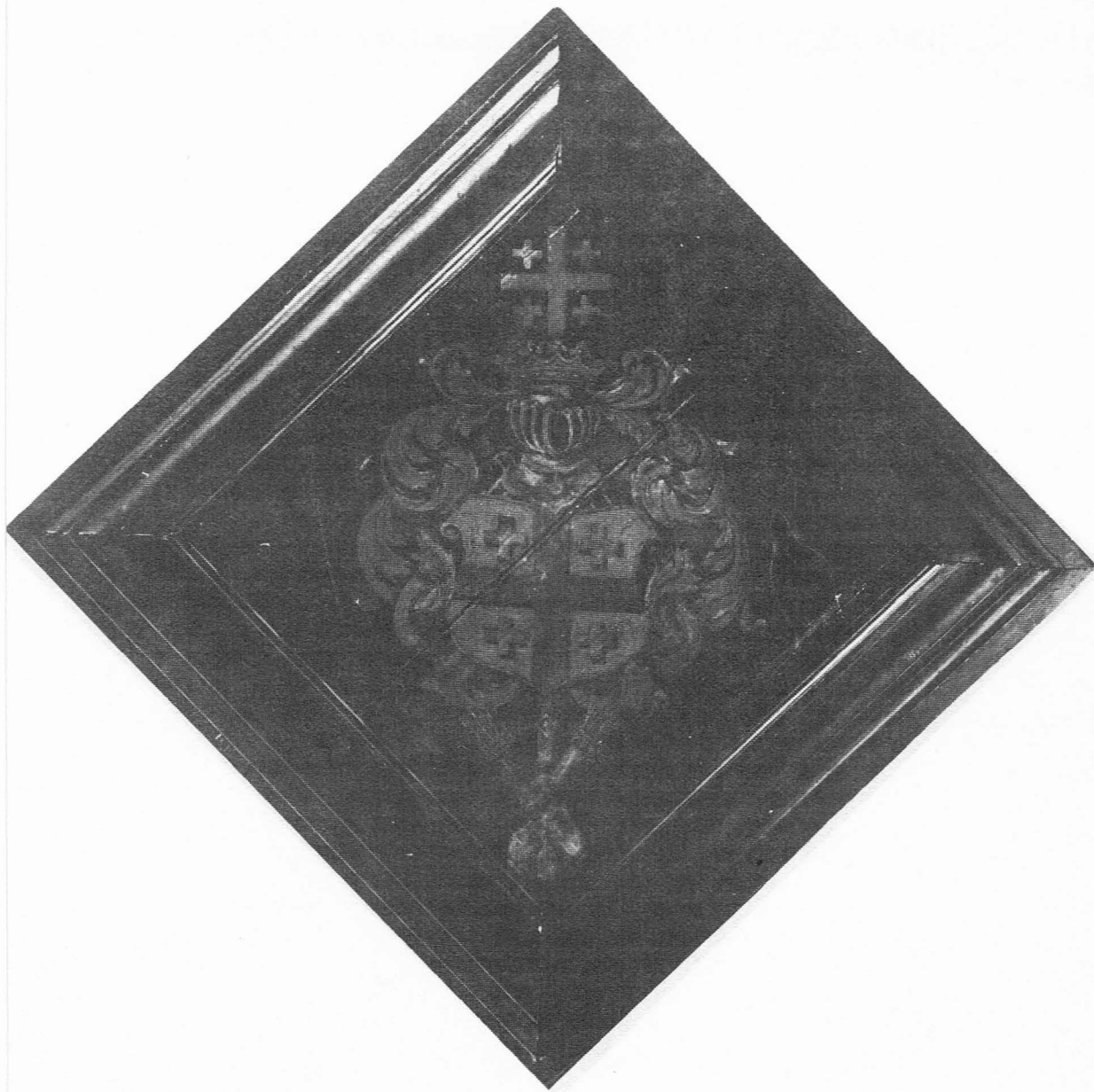

Portret van een Koning van het Sint-Sebastiaansgild, door anoniem meester uit de 18e eeuw. Achter hem ziet men links de Schietgaaï en rechts het Huis van het Sint-Sebastiaansgild op de Kouter. (Oudheidkundig museum Bijloke) (zie Catalogus van de Schilderijen nr. 197).

De boogschutters bleven in hun lokaal tot in het midden van de 16e eeuw. Toen Keizer Karel de Sint Baafsabdij deed verbouwen in een vesting - het Spanjaardkasteel - werd de ligging van het schuttershof minder gunstig. In 1548 kreeg de gilde een terrein tussen de Kouter en de Keltvest. Het oude schuttershof werd verkocht; in de plaats kwam een rij kleine woningen, genaamd Apostelhuizen. In 1552 was het nieuw schuttershof op de Kouter voltooid.

De koningschieting was een voorname gebeurtenis in het stadsleven; ze had plaats de vierde zondag na Pasen. 's Morgens werd een mis opgedragen aan het altaar van St.-Sebastiaan in de St.-Baafskerk. De banier van de gilde wapperde aan het huis van de schepenen tot de vogel werd neergehaald. Dan werd de banier plechtig ingehaald en gehesen aan het gildenhof.

Naast de Sint Sebastiaansgilde bestond er zeker sedert 1437 "een jonghe gulde van Sent Sebastiane", deze gilde had haar kapel in de St.-Jacobskerk. De godsdiensttroebelen waren natuurlijk ongunstig voor de gilde; in 1568 werden de beide boogschuttersgilden verenigd. Het besluit van de Schepenen van de Keure, waarbij al de gemeentelijke bedienden zich moesten inschrijven in een van de gilden, had een gunstige invloed op de bloei van de gilde. Nieuwe moeilijkheden komen in 1678: het gildenhof wordt bezet door Franse troepen. Om aan de betaling van schadevergoeding te ontsnappen werden op voorstel van de Schepenen van de Keure de vier gilden opgeheven in 1703. In 1715 werd een deel van het schuttershof - den bouw ofte huysinghen van het voorseide hof van Sente Sebastiaen soo die jeghenwordigh ghestaen ende ghelegghen is binnen dese stadt van vooren uytcommende met eene groote poorte op den peirdencauter met eervve van achter tot aen de reviere - verkocht aan Antoine Sersanders de Luna, voorzitter van de Raad van Vlaanderen. In 1731 werd de St.-Sebastiaansgilde opnieuw opgericht. Na een aantal pogingen kwam de gilde opnieuw in het bezit van het niet verkochte deel van het oude schuttershof: een stuk grond op de Kouter op de plaats van de Handelsbeurs, de Bank van Parijs en de Nederlanden (tot 1968 het Posthotel) en de opera. De gilde bouwde een nieuw prachtig schuttershof en een schouwburg. Volgens F. De Potter (2) werd reeds in de 17e eeuw door de St.-Sebastiaansgilde een schouwburg opgericht met het doel het toneel te verhuren aan doorreizende kunstenaars. De schouwburg werd door brand vernield in 1715. In 1738 werd een stuk grond aan de stad afgestaan, waarop door architect B. De Wilde een wachthuis werd gebouwd (huidige ingang van de Handelsbeurs). De gilde kende nu opnieuw een bloeitijd en nam aan al de feestelijkheden in de stad deel. De komst van de Fransen stelde een einde aan het bestaan van de gilden. De goederen van de St.-Sebastiaansgilde werden openbaar verkocht: de schouwburg werd gekocht door een vereniging van burgers, het lokaal werd gekocht door Busse, postmeester. Reeds in 1802 werd de boogschuttersgilde opnieuw opgericht. In de 19e eeuw hield de gilde haar schietoefeningen op het Bijlokeplein, later aan

Blazen van het Sint-Sebastiaansgild. Paneel 74 x 74 cm. Oudheidkundig museum Bijloke (Copyright : L. De Rammelaere - Gent).

Blazen van het Sint-Sebastiaansgild. Paneel 105,5 x 105,5 cm.
Oudheidkundig museum Bijloke. (Copyright L. De Rammelaere,
Gent)

de Heuvelpoort en ten slotte te Gentbrugge. P. de Burggraeve schreef in 1913 "elle a inauguré récemment une spacieuse salle de réunion chaussée de Bruxelles à Ledeborg. Dans cette vaste pièce, ornée notamment de 21 portraits de rois et de doyens, se trouvent disposés les précieux souvenirs évocateurs des jours de faste et de gloire qu'a vécus la Confrérie de St. Sébastien".

Welke lezer kan ons iets over de geschiedenis van de gilde na 1913 vertellen ?

-
- (1) Dr. Elisabeth DHANENS : Sint-Baafskathedraal Gent. (1965) blz. 85.
 - (2) F. DE POTTER : Gent van den oudsten tijd tot heden. Vierde deel.
 - (3) P. de Burggraeve : Notice Historique sur les Chefs-Confréries Gantoises de St. Sébastien et de St. Antoine. (1913)

NOOT

1. De tekst werd opgesteld aan de hand van het werk van P. de Burggraeve.
2. Het werk van F. De Potter geeft de Statuten van het St.-Sebastiaansgilde van de 14e eeuw, de statuten van 1561 en het Reglement voor de feesten bij het St.-Sebastiaansgilde van 1683.
3. Het Oudheidkundig Museum in de abdij van de Bijloke bezit een dertiental schilderijen in verband met de St.-Sebastiaansgilde, alsook twee blazoenen. (zie : Catalogus van de Schilderijen door A. De Schryver en C. Van de Velde, Gent 1972).

M. VAN GENT

DE GENTSE "FOOR"

Wat we nu te Gent "foor" noemen, is in werkelijkheid een kermis. Het woord "foor" betekent jaarmarkt, jaarbeurs. De "Gentse foor" was oorspronkelijk een jaarmarkt, die in de loop van de 19e eeuw geëvolueerd is tot een kermis; de benaming "foor" bleef echter behouden in de volkstaal.

Het jaar 1848 is een belangrijke datum in de geschiedenis van de Gentse foor. Als bron gebruiken we het rapport goedgekeurd in de gemeenteraad van 15 januari 1848. (Verslagen van de gemeenteraad : deel 49) Toen de verkeerswegen zeldzaam, slecht en weinig zeker waren en de verkeersmiddelen traag en kostbaar waren, toen elke stad "een kleine staat" was met eigen wetten en gebruiken, toen elke heer het recht had octrooirechten te innen op de koopwaren, die door zijn grondgebied werden vervoerd, toen tenslotte de handel en de nijverheid belemmerd werden door allerlei privileges, waren de jaarmarkten nuttige instellingen.